

i 1989, hvorved Danmark blev underlagt Den Europæiske Patentmyndighed. Problemet kunne evt. løses ved, at det obligatoriske krav om folkeafstemning blev begrænset til dels suverænitsafgivelser af større betydning og dels traktatændringer, som tidligere er godkendt ved folkeafstemninger. Men under alle omstændigheder fastholdes, at suverænitsafgivelser, der ikke nødvendigvis kræver folkeafstemninger, kun kan finde sted, når der er $\frac{2}{3}$ flertal herfor blandt Folketingets medlemmer.

Den nuværende grundlov stiller krav om samtykke fra Folketinget ved regeringens handlinger i vigtige mellemfolkelige anliggender, jf. § 19. Det er paradoksalt, at der ikke stilles et tilsvarende krav ved regeringens handlinger i forhold til beslutninger i overnationale organisationer. Der er tale om et forfatningsmæssigt tomrum, som i praksis kun delvis er udfyldt af den rolle, som Folketingets Europaudvalg har fået i Folketinget. Regeringen skal rådføre sig med Folketinget, og der har udviklet sig den praksis, at regeringen har et forhandlingsmandat, medmindre der i udvalget er konstateret et flertal imod. Mandatet bygger således ikke på en positiv vedtagelse.

Ifølge den udviklede praksis kan EU-forslag drøftes i Folketingets plenum. Men Folketinget kan ikke træffe beslutninger, men kun drøfte forslag »ud fra principielle synspunktet, uden nærmere gennemgang af enkeltheder«, jf. Folketingets Forretningsordens § 19, stk. 6.

Det er vigtigt, at der sikres en reel demokratisk indflydelse på beslutninger i overnationale organisationer. Det gælder ikke mindst EU, som har fået en afgørende lovgivningsbeføjelse, som tidligere alene blev varetaget af Folketinget. Folketinget skal derfor også have afgørende indflydelse på EU-lovgivningen via repræsentationen i Folketinget, sådan som folket også har, når det gælder den nationale lovgivning.

Det skal derfor sikres i grundloven, at regeringen og de enkelte ministre, som optræder på Danmarks vegne i Ministerrådet, i enhver henseende handler under ansvar over for Folketinget og med krav om samtykke fra Folketinget ved stillingtagen til EU-lovgivning og andre sager af større betydning. Hermed genskabes den sammenhæng i det politiske ansvar, som er et afgørende kendetegn ved folkestyret.

Det er klart, at det forslag, som er kommet fra Folketingets formand, Erling Olsen, om, at spørgsmål om suverænitsafgivelse skal behandles efter samme procedure som grundlovsændringer naturligt også bør indgå i en grundlovskommissions overvejelser. Ifølge Erling Olsens forslag skal suverænitsafgivelse kun kunne ske efter folkeafstemning efter samme procedure som ved en grundlovsændring. Det bety-

der samtidig ifølge Erling Olsen, at beslutningen om suverænitsafgivelse ikke kan efterprøves af domstolene.

Uanset om det er Erling Olsens model, der vælges, eller den model, der er skitseret i bemærkningerne tidligere, og som SF umiddelbart foretrækker, er det afgørende ved begge modeller, at suverænitsafgivelse kun kan ske efter forudgående grundig diskussion og ved en åbenbar beslutning. I modsætning til en række af de tidligere suverænitsafgivelser, der er sket, uden der rigtig har været debat om konsekvenserne af suverænitsafgivelserne.

Uanset at det er Folketinget, der har kompetencen, er det af praktiske hensyn nødvendigt, at Folketinget kan delegere sine beføjelser og opgaver i forbindelse med beslutninger i overnationale organisationer til et udvalg. I modsætning til den nuværende praksis bør det være Folketinget, der har det overordnede ansvar og dermed kan fastlægge rammer og træffe beslutninger i enkeltsager om den danske linje i overnationale organisationer.

Udvalget handler således på Folketingets vegne i overensstemmelse med den arbejdsdeling, som fastlægges nærmere ved lov, jf. Folketingets Finansudvalg, som netop har kompetence til at handle på Folketingets vegne. Da udvalget skal forhandle og tage stilling til lovgivningsanliggender, skal udgangspunktet være, at udvalgets møder er offentlige.

Der har tidligere i debatten om mulige grundlovsændringer været fremført en idé om, at der skulle vælges et egentligt EU-ting på linje med Folketinget, som alene skulle behandle EU-sager, men til gengæld alle EU-sager. Det forekommer dybt problematisk og højest besynderligt, at der igen skulle være to kamre. Dette uanset, at der er tale om en anden arbejdsdeling, end det var tilfældet, da Landstinget eksisterede. Det er langt mere i overensstemmelse med demokratiets væsen, at Folketinget har ansvaret for EU-politikken, og at Folketinget kan delegere sin myndighed til et Europaudvalg, og at bestemmelserne herom præciseres i grundloven.

En forudsætning for, at et sådant Europaudvalg kan fungere, er til gengæld, at Folketinget til dette Europaudvalg vælger medlemmer, der først og fremmest kan hellige sig EU-spørgsmål. Hvis der bliver tale om et »prestigeudvalg«, hvori folketsmedlemmer, der har 117 andre opgaver at tage vare på, skal sidde, bliver der ikke tale om det grundige og indsigtfulde arbejde, som der er behov for.

6. Folkeafstemninger

Muligheden for folkeafstemninger findes kun i be-